

МААДЫРНЫҢ ШАҢНАЛЫ

Кур.Чер суур. Февраль 13-үч сооксуулар кышкы хүнү, келээ суур шагда-ла уйгузундан олуңган. Чурттакчылар тыва улустун национал байырлааы — Шагааның оюн-тогулазын уламчылап турган. Ажык хову черде суурнуң ол бо шуушкан кижилерин соок чыварың хат чактарың шоунуп, хүрүн-кызыл шырай кийрип тургулаар. Оон-моон автобустар чедип келгилээ. Хаактар туткан, кышкы спортчу элдик-хестерин; кижилер аралында чугалаагың, чамалыктарың хаактарың кеткелесин ховже соңшай-мурнай халың-даа тургулаар. Чүү болган чор?

Тус чер чурттуг Маадырның шаңналы дээш республика чергелиг маргылдаага «Тыва туугунуң», Кызылдың бир дугаар профтехучилищениң, «Жиле» деп бажыңар эргелдеринин, Чаа-Хөл кожуунуң болгаш «Тинилет» совхозтун командалары кийрип алгаш, Ук маргылдааны организастыг болгаш бекиткенелер эрттир дээш профтехучилищениң республика спорт нитилелинин даргазы Кушак-оол Ховалыг база Кызыл кожуунуң спорт комитет даргазы баш удур буттук хемчеглерин ач чоруктан.

Хаакчыларын маргылдааы солун болган. Анаа бирги солун Кызылдың лицейинин өөреникчизи Ира Масленицина 5 км-ни 23 минута 21 секундада эрткеш алган. Ийги черин оон азасы, Кызылдың башкы училищенин башкызы Евгенийина Масленичина, үшүкү черин Кызыл школанын өөреникчизи Лариса Төмүр алгаш, акиша шаңналарын болгаш бекеттерин шаңналга алгаштар. Ол ышкаш тускай шаңналдар база турган. «Тинилет» дээш чүткүл деп тускай шаңналды Кызылдың 9 дугаар школанын өөреникчизи Елена Салжак алган. Ша-Хөл кожуунуң башкызы Александр Сувкапит алды аскекчилик болган. «Хаакка» дээш деп тускай шаңналга спорттун хоолуну сураттыг хаакчы Александр Орсуевич Маады төлөспүг чорун көргүскөн.

Күш-ажылдын Маадыры, ук чер чурттуг Василий Янчаткы тураскааткан республика чергелиг хаак маргылдааы тыва улустун байырагы Шагааның кышкы хаакчы берген-даа болза, организастыг байдалга эрткенге делемелээр анаар. Ук маргылдаага шилтинген хаакчылар республикада болтулар хаак маргылдааларына киржип дээрлигинер. Бу маргылдааны келер чылын база чачыл дугаар эрттирер деп шилтирер. ТР-нүн профтехучилищенин спорт нитилели, Кызыл кожуунуң спорт комитет болгаш «Тинилет» совхозунун дирекциясы хүлээп алган.

Беш километрге херэжөөн Сарыг-оол КУУЛАР.

Социалистик Күш-ажылдын Маадыры Василий Янчаткы тураскааткан, чачыл болган республика чергелиг хаада болгаш команда айы-биле хаак маргылдааы эртер деп бергени ол. Оон кол сорулгазы хаак спортун массалык болдураар болгаш анаа маанар таалазы-биле эң шырак хаакчыларын иштердирди. Амгы рынок үезинде, кижилер туржук, албан, организастыг, бугурутке черлерин акшатарык чок, шапкы беш үнмес апарган шагла, республика чергелиг маргылдаа эрттирери ыңдыг-ла амыр эвес аякыл. Бир-ле дугаарында, маргылдаа эрттиреринге хөй түнүктү акиша херек. Агроулетпур ажилдакчыларын профтехучилищелерде (даргазы Н. В. Суван-оол) 100 мун рубльди маргылдаанын транспорт чыгарып үндүрүп берген. Ол ышкаш шаңналарга болгаш өске-даа чарыгдаларга херэжээри-биле «Тинилет» совхоз, профтехучилищени республика спорт нитилели, Кызыл кожуунуң спорт комитети тус-туста 100 мун

Маргылдааның бугу киржикчилерине байыр чедирер спортчу чедикчилеринин күчээш, ракета аттыңан соонда, дээрге чалбыштыг чырык кыза берген. Оң километрге маргылаар дээш хаакчы эрлер улай-улай маңап үнүпкөн. Акиша-кышкы чарыгдалың, хаакчыларын улам сорук кийрип, Улаваанда оң километрин 33 минута 47 секунда шилтинде эрткеш, бирги черин Кызыл кожуунун келген Николай Григорьев алгаш, 50 мун рубль-биле шаңналган. Ийги черин Кызыл кожуунун келген «Динамо» нитилелдин төлдүзү Алексей Оң 37 минута 45 секундада эрткеш, 30 мун рубль-биле шаңналган аскекчилик болган. Үшүкү черин Чаа-Хөл кожуунун хаакчызы, өөреникчи Владимир Сундуй элээш, 30 мун рубльди шаңналга алган. Ол тилекчилерин профтехучилищенин республика спорт нитилелинин ыкмелдери, белек-селектери-биле база шаңналган.

Чүге дээ, мында, Чөөн чүтке, улуг арзыдан улап чыдар. Ону оттуруп болбас. Чүү ыңдыг улуг арзыдан боор? — Кылат-тыр ийин. Беш чүс миллион кылатты хордалык болумза, мээң үш чүс мун шерилеринин боомойтуг чокка-ла колларың биле боой туруп кааттарлар. — Наполеон кажан Москваны эжелеп алганга, орус шерилеринин командалакчызы Кутузовка Ак заан допалааш, элиң чорудурукан. Хаан дүжүмкөс айтырып салган. — Ота силер бе, фельдмаршал, Москваң французларга чүте дүжүк бериптиер? — Ажырабас, сулар, Москва — Россия эвес-тир. Ол бөгүн французтарын холудалааш, бистип, холууэсине бижмы-биле эгилеп келир — деп, Михаил Илларионович чоп-чап харыялаан. — Төгү башкызыңдан бир

өөреникчи кичээл үезинде ыңдыг айтырып салган: — Наполеондун алазы кым деп кижир ирги? Келерге бай болгаш ызыгууртан кижир турган боор, аа башкы? — Наполеондун алазы тывылаан, сурас кижиз димки. Алазы 1760 чылдарын төнчүзүде Корсика ортукукка бай кижинин хөвөчүн болуп турган, иштеп берген. Ажылдан турган черинге ээли аарып бээрге, ман-биле чынып олурган, четкипейи, хаан кажаанын иштине божулган. Ол огул сөзүңде полководч болгаш Франциянң императору болу берген. Эгизинде үгер-боо шерилеринин биче лейтенантызы турган. — Бир сүргүл оол адазыңдан айтырган; — Никита Сергеевич Хрущев баш дүрбөт костюмдун кайы карманыга калагалар чачылдыгы турган ирги? — Кайы карманы боор,

костюмдун солагай талакы хөвөчүн даштык карманынга суу алып турган кижир, олгум. — Оң дүрбөт бажыңды дүгү бар эвес, а баш дүрбөтүн чүге ач чоран кижир боор, аякы? — Хөй-ийиниң көсүкү ажылдакчызы Нина Петровнага херек турган боор ийин оң. — СӨКП ТК-нын Чидине секретары Юрий Владимирович Андронов мөчөзү сөздүлдү Л. И. Брежневке чөдө берген димки. Леонид Ильич доранын созуруга айтырган; — Че, Юра, чугалаап көрөм. Кремльде, чуртта болгаш делегейде байдал кандыг бооптур? — Ой, Леонид Ильич, оожум, оожум даштыкы болгаш иштиңи шпионнар бисти дымчак каар. — Кылаттын бир удуртук

ФИЛИПП КИРКОРОВ — ДУШТУК, АДА БОЛГАШ КЫРГАН-АЧА

Филипп Кирков болгаш Алла Пугачёва эстрада сыйластарынын аразында бир эн кайгамчык солун өг-бүлө болур хире. Оларын дүгээшкенин дугайында дымнадыг — дыка хөй кижилерге аажок солун, белеңи бузурээр берге чүү болган. «Кайы ыңдыг болду-ла бе», «мөөрөй бооп чадавас» дээш кижестик дымчыр чугаалар дүргүн тараан турган. Чаа шынардыг көстүр кижилер. Бо-ла эртен он беш чыт дүргүңүндө хүнүн-не ону бир-ле чаа кижилер кылдыр билпип, көрүп келдиңиз. — Чөткөс чүүлдер мында шуут чок болганы ол-дур ала? — Оң кайгамчык акың талдарың четкес чүүлдериндер оранчык хөй, оларын шуут чок кылдыр гасып турар. Бодум хуумда оларны эскербес-даа-дыр мен, эскерер хөңүм-даа чок. Харың-даа оон-биле кады тура, бодумдун четкестерини улам эскерип, оларны чок болдураар күвөл-соруум улам хайыңгар-даа ырышаш. — Силерин саалаңыңар ол доран хүлээ алды бе? Черле харин кандыг хамаарылганын көргүскөн ирги? — Бодунун бир чоктагы интервьюзуңга мыңча дээш кижилер мээң орумга чүве шилтирелтер кижилер аман хары тыптып келди ырышаш. — Ыныкчыларын догданып халыгың турган четкес мөгөңкчилер, буну ыныкчылар келерге силерге шыпакта-таастар ирги бе? А силерден ангы база бир кижилер тыптып келсе кайчар силер? — Мөгөңкчилер турган хөвөр артың каар болбай аян, кайчарга-даа чок дээш сураттың актриса кижилер шыкжалды. А бир эвес мөңө удуралык чурт тыптып кээр болза, шорулар, оларны мен узут-каар мен. Хүнүнчөлим аажок ол база оңу билдир. Ыныкчылар-даа Алла шыкпак чыдаганын мөңө бербес болжай аян. Мен база кайың ынычар ийри деп мен. — Назы-харыңар оранчык ыңгалдыг болгай, арай-ла эпчөк эвес ирги бе? — Шуут чок. Эң ханы

РЕМБУРЗЕКТИҢ СУРАЛЫ

НЬЮ-ЙОРК. Боснида болгаш Герцеговинада хан төгүүшкүнүг хамааты дайын сооксарыңың, мында чидиг чөрдү дээш чүге тайбың арты-биле шилтирээринең угалган Россияның чаа нишкатылазы Катгышкан Нащялар Организациянда чүүдүгүңүшкүң-биле уткан. КНО-нун мында күштери, колдуңда америк шериг самолёттары Боснияның деискаэрин бомбалап турган. Ындыг бомбалашкыңар тус черин чөрдүлээш шилтирээринең дуза болбас деп, Югославияны Эдилек Республиканы КНО-ла докта-мал төлөөскерин Катгышкан Нащялар Организацияның Айбыл чок чорук чөвүлөшүн хураалың мөдөгезиң. Боснияның деискаэрин бомбалап эгелээш-биле холбаштыр Украинаны төлөөскерин Владимир Хандыгың база мөдөгез кылган. НАТО-нун шериглери Боснияны агаардан бомбалап турары ол чуртка тайбыны тургураарың мөңгү бербес, байдалды харын улам нарыладар анаар, ыңчангаш НАТО шериглериниң бомбалашкыңарын доп-лоран сооксардыр бербес, Бо хире чугула айтырымы ийи-чангыс сооксардыр эвес, а Катгышкан Нащялар Организацияның Айбыл чок чорук чөвүлөшү хураалың алыр эргелиг деп Украинаның төлөөскерин чугаадаан. ВЕНА. Атомунг энергия талазы-биле делегей агентилелиниң (МАГАТЭ-нин) тускай эртемниг эксперттери бодунг ядролуг объектилерин көз көрүңге Керей Улус-Демократтыг Республиканы чөпшөрөшкен дугайында аг агентилелиниң наарага албаның тускай мөдөгезинде айтыкан. Ол артың МАГАТЭ ажылавышаан, бодунг төлөөскерлерин чоккук үдө КВДР-же чорударын шилтирээш. СЕУЛ. Бодунг ядролуг черлерин көз көрүңге Керей Улус-Демократтыг Республиканы чөпшөрөшкенге Керей Республиканың чааа «сеткилдик ханымандан» байыр чедирип тур деп, президент канцеляриязынң төлөөскерин Чу Дон Сак мөдөгезиң. Атомунг энергия талазы-биле делегей агентилелиниң (МАГАТЭ-нин) төлөөскерлери Сонгу Керейниң аразыңа чугалаажышкыңарыңа Сонгу, Муриун Керейниң аразыңа чугалаажышкыңарыңа удавас катап эгелээр дээринең иделгелди ол илергелээш. ТОКИО. Бодунг ядролуг объектилерин МАГАТЭ-нин төлөөскерлери көз ханып көрүңге Керей Улус-Демократтыг Республиканың удуртулазынң чөпшөрөшкенине Японияның Министрлер кабинетинин чыгине секретары Такамура байыр чедирген. Ядролуг чөпшөрөшкенине айтырымы хамаарыштыр чугалаажышкыңарыңа Вашингтон-биле болгаш Сеула-биле-даа катап эгелээринең Пенхяңны япон чакзактын төлөөскерин кыйгырган. ВАШИНГТОН. Сонгу Керейниң ядролуг программазыңа хамаарыштыр делегей инспекциязың чорударыңа Керей Улус-Демократтыг Республиканың болгаш МАГАТЭ-нин аразыңа дугурдулагын чедип алдыңгыңа АКШ-тын курдсепартаментинин төлөөскерин Майкл Маккарри база байыр чедирген. Керей чөпшөрөшкенине оруктуука ядролуг чөпшөрөшкенине занып турган дугайында Сонгу болгаш Муриун Керейниң аразыңа чугалаажышкыңарыңа дүргүн катап эгелээринең ийи талааларын америк төлөөскерин кыйгырган. АКШ-тын болгаш Сонгу Керейниң аразыңа бо айтырыг талазы-биле чугалаажышкыңар ырак эвес чоккук үдө эгелээр дээринең иделгелди ол илергелээш. (РОСИТА—СЧТА).

1812 чылда 1 Наполеон Бонапарт Москваны эжелеп алган сөздүңде англи элиниң француз императордан мыңдыг айтырып салган дээр: — Силер Россияны бүрүнчү-биле эжелеп алган сөздүңде Чөөн чүтке оң ыңдыг поход кылдың баар силер бе? — Чок. — Чүге?

Чүге дээ, мында, Чөөн чүтке, улуг арзыдан улап чыдар. Ону оттуруп болбас. Чүү ыңдыг улуг арзыдан боор? — Кылат-тыр ийин. Беш чүс миллион кылатты хордалык болумза, мээң үш чүс мун шерилеринин боомойтуг чокка-ла колларың биле боой туруп кааттарлар. — Наполеон кажан Москваны эжелеп алганга, орус шерилеринин командалакчызы Кутузовка Ак заан допалааш, элиң чорудурукан. Хаан дүжүмкөс айтырып салган. — Ота силер бе, фельдмаршал, Москваң французларга чүте дүжүк бериптиер? — Ажырабас, сулар, Москва — Россия эвес-тир. Ол бөгүн французтарын холудалааш, бистип, холууэсине бижмы-биле эгилеп келир — деп, Михаил Илларионович чоп-чап харыялаан. — Төгү башкызыңдан бир

өөреникчи кичээл үезинде ыңдыг айтырып салган: — Наполеондун алазы кым деп кижир ирги? Келерге бай болгаш ызыгууртан кижир турган боор, аа башкы? — Наполеондун алазы тывылаан, сурас кижиз димки. Алазы 1760 чылдарын төнчүзүде Корсика ортукукка бай кижинин хөвөчүн болуп турган, иштеп берген. Ажылдан турган черинге ээли аарып бээрге, ман-биле чынып олурган, четкипейи, хаан кажаанын иштине божулган. Ол огул сөзүңде полководч болгаш Франциянң императору болу берген. Эгизинде үгер-боо шерилеринин биче лейтенантызы турган. — Бир сүргүл оол адазыңдан айтырган; — Никита Сергеевич Хрущев баш дүрбөт костюмдун кайы карманыга калагалар чачылдыгы турган ирги? — Кайы карманы боор,

костюмдун солагай талакы хөвөчүн даштык карманынга суу алып турган кижир, олгум. — Оң дүрбөт бажыңды дүгү бар эвес, а баш дүрбөтүн чүге ач чоран кижир боор, аякы? — Хөй-ийиниң көсүкү ажылдакчызы Нина Петровнага херек турган боор ийин оң. — СӨКП ТК-нын Чидине секретары Юрий Владимирович Андронов мөчөзү сөздүлдү Л. И. Брежневке чөдө берген димки. Леонид Ильич доранын созуруга айтырган; — Че, Юра, чугалаап көрөм. Кремльде, чуртта болгаш делегейде байдал кандыг бооптур? — Ой, Леонид Ильич, оожум, оожум даштыкы болгаш иштиңи шпионнар бисти дымчак каар. — Кылаттын бир удуртук

чүзү 1993 чылда албаның аян-чоруун кылды, Германияга чөдө берген. Каншлар анаа эгелден өзү-биле мыңча деп чугаалаан. — Силерин улуг чуртугарын шилтир хөвөчине кол-гаарлашкыңны кылбас бис, ыныкчылар даштыкы чурттарже үнөр дээш кылдаттарын дилээр хандырбай турарыңа таарыңмас уду-тур бис. Кылаттын даргазы мыңча деп харыялаан: — Ийе, силерин оогар шың: даштыкыже көжүп чоруп дээр КВР-нун хамаатыларын шилеп турар улаз бис. Ыныкчылар оода-ла чүс миллион кылдыгы Германияга чурттаар, ажылдар, амьылаар кылдыр хүлээп алыр болуларда, ол шөлээшкенин бөгүн-даа бөк, сооксай каар бис. Ындыг харыңың сөздүңде Германияның каншлери чугаалаар чүве тыппаан. Гер-

манияны бугу чурттакчыларынң саны чүс миллион четкес — 80 ажыг миллион кижилер болгай. — Соок дайын чылдарында АКШ-тын Төп разведка агентилелиниң белек албаны-дугааладыг кижизин Фрэнцисиниң ыңаачыла президентиниң турган генерал де Голль-биле үжүрүшкөн дээр. Кылат дугайында чугаа үезинде америк агент мыңча дээр: — Коммунисттик Кыдат — ол дээрге сазың арзылаңдыр. Ону ойгур шаан каар болза, болу туруп шыдавас. Француз президент ол чуртага мыңчаар харыялаан дээр. — Ол сазың арзылаңдыг азылгары — атом-на болтай. Иргит АРГАН-ООЛ чыпч бөлөккөз.

ЧУРТ ИШТИНДЕН КЫСКА МЕДЭЭЛЕР

САМАРА. Тольяттинский заводунун «Волжский» автостроительного завода бажыңың-биле алгарга, Волганың автомобиль заводунун (ВАЗ) эртем-техниктиг төвү чеп-амак ийи «шөл көрөс» деп америк автомобильдерин алган, «АвтоВАЗ»-тын удуртулагын америк «Дженерал моторс» компанияның ыңдыг автомобильдерин чоруту бугурун эгелээр бодан турар. Ол сорулга-биле «ВАЗ»-тын чаныңа тулар чаа автомобиль чыгар бугурунунг тулары көрдүңгөн. Америк маңыны агар-болду байдалдарыңа таарыштыры-биле ийи чаа автомобиль бизнестин оруктарга шешип муарыңа чоруткан, а өскезин конструктор килдингине дамчыды берген, оңу анаа чаксай, тургузуу өөренип, шыңгыларын тургузар. КВАРТИРА ЭРТЭЭ НОВОСИБИРСК. Ол хоорайның төп кезинде үш өрөөлүг квартиранын эртээ 50 миллион рубль чедир өскөн. «Деловая Сибирь» сеткүүлүг санал турары-биле, квартира херегел турар кижилер хөй, оң калдына нитиизин-биле өрткөтөриң хөлчөк дүрген үезүңде анаа салдарлыг бооп турар. Чүл дээрге Новосибирскин Россияда хөмөөлү талазы-биле үшкү черде хоорай деп санал турар, оң калдына оң туруш байдалы ажыл-агыйың ажыл-чорудулуга дыка таарымчылдыг. Ыңчангаш бо хоорайже коммунитарлар болгаш бизнеспенер хөй кезип турар. Салгылашкыңа кирип турар квартираларың чүгө 70 хире хуузуң тус черин чурттакчыларын сазып алыр аргалыг, а артың кезин Биркы Сонгу чүктен, чоккук даштык чурттадалан келгенер, харың-даан ангыда харың-даа халас черлерин турар. Ол-ла авария болган деискаэра эмелетин чыккан кижилерин өске эмелетелерге уувап чоруткан, шкыларды килдээлериң түр када сооксарта халас черлери халдыган. БИР КИЖИГЕ 40 ЛИТР. ОРЕЛ. Эрге-хообула магнала органарыңын санал көргөні-биле алырга, Орел областын Мпенск районун чурттакчы чоңу эртен чыдын 2 миллион 538 литр арга аймаан «хөйтээш». Ол дээрге бир кижиге оңаштыр 40 литр арга ишкени болур. Ол-ла районун «Волжское» акционер нитилелинин санал турары-биле, ол көргүзүп халдаварлыг азырларын иштерер турарын дугайың чугаалавышаан оон ыңай оң айтыканы болза: туберкулез, сазга, паш шыкшар азырлар сооксай чок иштереп, тарап турар апарган. Диспантерияд дүр чоруткан дыка көвүдөөш-эртен чыдын ол азыр-дан 172 иштербүргү өлгөн, (РОСИТА—СЧТА).

ӨСКУСТЕР ЧУНУ ЧУГААЛААНЫЛ?

Каа-Хем кожуунда Дериг-Аксиз дузаала школанында шуут өскүс болгаш ада-чези бар-даа болза, оларга калдыкын угураар өөренип, чуртан турар деп моон мурунда дымнаткан, оларын амыг байдалың дугайың солуга бижээр мен. Ыңчангаш үстүк кластнын өөреникчилери — Оксана база Аяна-биле үжүрүшкөн, оларын намдарыңдан чамалык чүүлдерин билеип алтың. Ол дугайың шада сөздүрүп кирейин. Ам ол школада директору-биле таныштыра кааттайың. Ону Николай Бойдүевич Сарыглар дээр. Бо школага директорлар ажылдаш ыңдыг-ла үр болбаан. Алыс чурту — Сүт-Хөл. Анай кара чажыңдан баш-ла өскүс өскөн. Оң ажыг чыл дүргүңүндө Тывага турбаан. Россияның болгаш Кыргыстанын чамалык хоорайларында ширет хүлөөлөгөшн күчөспүг, а оң оюңду, парадокс эргелиг ажылдан бө-за турган. Алыс бодунун сөлдүм-чолу амыг өскүстер билдөмөй чыгып болгаш Николай Бойдүевич бо чаш кижилерин аякы-чаның, оларын-биле чангыс сесту кычар тым алдырың эки билдир, борта ажылдаан, оон арга-дуржулуга база улам байлашкың берген. Ол мыңча дээр болгай: чамалык хөстүк үезинде кижилер болуп орган, бо хөккүйлөргө бир-ле ажыктыг, эки чүүлден кылдып, оларын сазың-сеткилдерге тааржы ажылдан дилөөп көрөз деп. Ыңчангаш болган арга, школа чоругуна дузаала ажыл-агыйың азылгар, ол чүгө мал ажылы, көдээ ажыл-агый кылтырларыңды

пирин хүлөөп алган. Николай Бойдүевичиниң дүвүрөдип чорупуу база бир өскүс айтырып бар, ол чүл дээрге Сарыг-Септе-даа, школадан ырак эвес сүвүдө-лаа хув кижилерин арага салдар топкаларыңны — чажың алдестериниң көвүдөй бергелиң, Ыңчангаш ол школага орайга чедир ажылдапкан саянында-ла Сарыг-Септе бажыңыңче чынып бар чыда дүңкө шаңктарда зарың кижилерге бо-ла таваржы берилээр. Оларын чамдыкка айбылдыгың кончур апаргылар Чөнтээлей-даа берилээр, ыңчалта-ла аның директорунун аажык-чаның колдуң апарганыңдан олар колдуңу-ла анаа хол четкелер багылаар. А школа үдүгү орук кызында болганда оңу дүңкө-хунас эзилер кижилер бо-ла четкелер келтирээр. Ол келгенде тыва-лоявине манжакыр — стаңкы айтырар, арага ийиктеш даяннар чөм дилээр, оңу келерге, хөвөң чылып, чүгү тургазын көргүзүп эгелээр. Бо таварылаа директор оларын-биле өткөңдү турбас, шагала ажылдакчыларыңа лужаал берилээр таварыла-лааы бар Эзирик кижилер чүгө үдүгү улуска эвес, а школада човчларга, ыңчалта-ла оңу апарган оолдарга бак салдарын чедирип болуучу директор дүвүрөдип-биле чугаалап олурган чүве.

Оксана биле Аянага эгилеп келип, Оларынч бирээш — 14, өскөз — 15 харлыг. Оксана Хомушку Кызыл хоорайга төртүтүңгөн «Бажыңыңыкы эвес, а маанса турарга эки-дир ийин». Кыс аларган кижиниң ол чугаазы-биле кым-даа маргыштып шыдавас. Чүгө дээрге ол ада-иезинин эргелелдин, часыдың, чыдыгыг күспаан, чалтаан сөстөрүн чырык черге чаяаттыңың төвүтүңүп келген соонда чангыс-даа дымнааан, оон доранын олардан чарылап, оларын анаа хамаарыштыр кайы хире калыг, донгун, доңкун сеткилдиг болганың ол ам биле берген, бо чаш кижилер бодунуң хөвөңдө болду чоруп болуларын, сазың-сеткилдиг дүвүрелдин, өөрүңүңүң ада-иезиниң бүрүн эргелелдин дийне өскө ажыл-тол шыкпак ажылы-биле та каар берип шыдавас, чаш шаңдан оңу чажыңдыр билдир кылдыр наг-ла чыгырга берген. Ачангаш айтырар мен. Шуут билбес чордун. Авазыңа хамаарыштыр мыңча дээр: авам бо деп билдир мен. Адың билбес мен. Ол Ак-Довурак хоорайда ажылдап, чурттап чоруп деп дымнадым Угбам ыңча чөдөр чөпшөр. Ол мал эмизиң кижилер. Угбам Антонина Донгак Кызыл чогуунда Сувкапит суурда ажылдап, чурттап турар. Бо эртен чылдар дүргүңүндө авам-биле үжүрүшкөн көрбөз мен. А чөстөм Дадар-оол база эки мөңү-будуңтук. Оң эртемни база-ла угбамыңы ырышаш. Олар үш уругуң, бис оолдуң. Хөстүк үемде ар-шылтырыңа, дааранырыңа, ном номчуруңа ымак мен. Чөгүм Оксана угбазы калы төрөзү бе, өске төрелдиниң уруу бе дээрзин чугаалаваан. Кандыг, чүү-даа болза, угбазы кижилер оң дугайың сазың салың чорда, а оң төрөзү авазың хөй-биле демей-дир бе, уруу кыс бооп өзүң келгиле чедир оңу суратлап, дилөөп, айтырып көрбөз аан. А анаа бодуңга хөкүк Оксана авазыңды дугайың бодал, сактып чоран-дыр. Оң башка ол оң кайдазың кайың билдир ийик. А Оксаның эжинин чыгып Аяна дээр. Оң алыс чурту Чалаана. База-ла ада-иезин билбес. Көрбөз, ужурашаан Төрөлериң бар Төлөлүг үзбазы кижилер Көк-Хаак суурда чурттап турар. Ону Думида Ондар, а чөстезин Хандырмаз, Акша-оол дээр. Угбазы — сазың, чөстези — чазаныкы. Бо өг-бүлө база эки улус болган: олар Алтага уругду дузаалагың турар. Устунде алдамың ийи өг-бүлениң боттарыңа думдалды болур өскүс уругуларга дүза калып, оларын бүүккан сеткилдиг өртүп чорупуу дээр, эртен баарың, эки сеткилдиг дээр өөрүңүңүң, чоругаралдың сөстөрүн чедирип каалды. Ындыг кижилер хөй-ле болуван. Мыңчаар дөрөө-генимде ужур бар: чүгө дээр

НАЗЫЛАЗА - ДАА
Билзек Белекенович Монгуш Чөөн-Хемчик кожуунун Карл Маркс аттыг совхозтун хоочун трактористтеринин бирээзи.
Ам оң күш-ажылың дептеринде ажылың стажы 40 чыл. Хөй чылдарда ажылдаш, Билзек Белекенович

чинин арга-дуржулуга бөлүңгөн. Хөй чылдарда иштөөлөп ол та кеже-кеже нооплавың септеп келген. Хөй чылдарда ажылдап дуржулуга механизатор бо хуңгалды ДТ-75 деп маркалыг трактору-биле Карл Маркс аттыг совхозтун Се-

септе, Коммунистич матчыларынч хөй оларларын алдылап келген. Хову-ажылап болгаш Байкалыга матчыларга сөңүп ууктепкениң чок чедирип турар. Ак сеткилдиг база анык-өскөңө үлөөлгөң, өскөкөрдө оңа ыңгалдыг ажылдап чорупур, Билзек Белекенович Монгуш 1994 чылда алган харлаан. Назылаза-даа күш-ажылап чарык-баан, а хары-лаа хөй-ыттыг, тура-чоруктуг ажылдавышаан.
Дүвөңдөй ШОЙДАР.
Чалаана хоорай.

МЕДЕ ПРОГРАММА

СУББОТА

БИРГИ ПРОГРАММА

«ОСТАНКИНО» канал

7.25, 15.10, 21.20 Дамчыдалар программасы. 7.30 Ажылгыр киинин суббота эртени. 8.15 Медээлер. 8.50 Эртени сула шимчээшкннр. 9.00 «Джунгли кыйгызы». 9.30 Мир. 10.55 Эртени почта. 11.25 Амданнамышкын. 11.40 Медицина селээ. 12.10 Режиссер Л. Пчелкинни «Хунну уруулары» деп фильми. 1-ги болгаш

2-ги сериялары. 15.00 Медээлер. 15.15 «Ринальдо Ринальдини — дээрбечилер атаманы». Уран-чечен фильм. 2-ги сериясы. 15.40 Амыдырал болгаш полдунга. Билл Клинтон. Портретке штрихтер. 16.05 Дирг амытанлар аймаа. 16.45 Кышкы XVII Олимпий оюннары. Фигурлуг чунгулаашкын. Херэженнер. 19.00 Хостуг программа. 19.00 «Эки сөс». 19.20 Неделянын чагызы. 19.50 «Таарышкан ий кийи». Уран-чечен фильм. 5-ки сериясы. 20.40 Тамчыктыг удунар, чаштар! 21.00 Медээлер. 21.30 «Далай база чугалап бээр...» Уран-чечен фильм. 4-кү селээ.

риясы. 22.25 Олимпиадын хун демделди. 22.45 Кышкы XVII Олимпиада оюннары. Лыжа-биле дагдан бадар спорт. Слалом. Херэженнер. 23.15 Пресс-экспресс. 23.25—01.30 Кышкы XVII Олимпиада оюннары. Фигурлуг чунгулаашкын.

ИНИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал

9.00 Медээлер. 9.20 Автомиг. 9.25 «Эртем удуртукчузу». Барымдалыг фильм. 10.35 «Молдовага дыштанылга». 11.05 «Пилдирим». 11.50 С. Параджановтун фильми. «Гранат өү». 13.20 Тараачыннар айтыры. 13.40 Фильминин баштайгы көргүзүү. 13.55 «Орукту чоруп орак кижэ эртер». 1-ги фильм. 14.25 Кызылгар чок футбол. 15.20 «Канчак чуртаал бис?». 16.10 «Американын сылдыстары». 16.40 Чаштарын чугалагы. 17.10 Шутт чагыт. 18.00 Медээлер. 18.20 Хуннуң байырдал. 18.30 Олимпийк курьер. 19.00 Кышкы XVII Олимпий оюннарында. 21.15 Киномарафон. «Эк. 60 уругу». Уран-чечен фильм. «Ынакшылдын дарийгиз» деп бөлүктөн. 22.55 «А» программа. 00.00 Медээлер. 00.20 Сылдыстар чугалагы турлар. 00.25—02.25 Кышкы XVII Олимпий оюннарында. Хоккей.

ВОСКРЕСЕНЬЕ

ФЕВРАЛЬ 27

БИРГИ ПРОГРАММА «ОСТАНКИНО» канал

7.05, 8.45 19.15 Дамчыдалар программасы. 7.10 Сагыш-сеткил көдүреринин шагы. 8.10 Медээлер. 8.50 Эртени сула шимчээшкннр. 9.00 Арт-курьер. 9.30 Эртен — эрте. 10.00 «Полиго». 10.30 Спортлото. 10.45 Амдызында дегерези байында. 11.15 Эртени сылдыс. 12.05 Детектив-ленд. 12.45 Мен — херэжен мен. 13.15 Орус сагыш-сеткил.

«АСКО-КАПИТАЛ» ФОНДУН АКЦИОНЕРЛЕРИНИН КИЧЭЭНГЕЙНИ!

«Чектик «Аско-капитал» инвестиция фондунун Тыва Республикада төлөө чектерин ук фондунун акционерлеринге дыннадыры болза: «Аско-Капиталдын» директорлар чөвүлдү 1994 чылдын февраль-март дугайында кирген арыг оудалардан акционерлерге төлөөндөр бөрүнни хуусааларынын, хемчээлинин, чурумуну болгаш хевиринин талазы-биле болуун саналдарын белеткен кирер деп турар. Бичангаш 1994 чылдын апрель-майда акционерлерин чыл түнөөлеринин талазы-биле хуралын эрттерин планнаан болгаш анаа фондунун акцияларыннын талазы-биле орутталар дугайында айтырыгы шиптирээр. Фондунун акционерлеринин чыл хуралын эрттеринин хуусааларын дугайын оларга Тыва Республиканын массалыг информация чепсектеринге чарлаар, а ол ышкыш «Аско-Капиталдын» акционерлеринге бижимел дыннадыларын чорудар. 1994 чылдын февраль 1-ге чедир «АСКО-КАПИТАЛДЫН» акционерлер Уралдын болгаш Сибиринин 100 ажыг бугурулгелеринин бир деминг ээлери боол турар, ол болза: кара болгаш өнүгү металлургияны, даг тынжынын үлетпүрүнүн, машина тудушкунунун болгаш демир болбаазырадылазынын, тудуунун болгаш тудуг материалдарыннын, ышкы белеткелерин болгаш ышкы болбаазырадылазынын үлетпүрүнүн, чик үлетпүрүнүн, транспорттун, аш-чеминин болгаш этт болбаазырадыл кылы үлетпүрүнүн, агаар болгаш далай оруктарынын, нефть белеткел болбаазырадыларыннын, ювелир-сүй-белек үлетпүрүнүн бугурулгелери-дир. «АСКО-КАПИТАЛДЫН» боттарынын ваучерлерин Тыва Республиканын бугурулгелеринге салып күзөлдиг акционерлеринге ук фонд моон алаанда бугурулгелерин акцияларын салып алганын дыннадыл тур:

- «Тыва мебель»
- «Хербис»
- «Тыва тудуг»
- «Тыва сүт-меллорация» автобаза
- «Тыва агаар оруу»
- «Тыва хлебопродукт»
- «Тыва харьмалаштырылга компаниясы»
- «АСКО-КАПИТАЛ» ваучерлерин фондунун акцияларына олардын үрүтүлчүлүгү турар.
- Моон алаанда адресте манат түр бис: Кызыл хоорай, Ленин кудумчузу, 11, 2-ги каат, «АСКО-ТЫВА» камгалалдыла компаниясы. Фондунун ажыл-орудаларыннын дугайында информацияны силер «АСКО-ТЫВА» компаниянын камгалалдыла төлөөлекчилеринден билип ал болур силер.

АНКЕТА-ЛОТЕРЕЯГА КИРИШКЕННИН КИЧЭЭНГЕЙНИ!

1994 чылдын январь 27-де парлаан анкета-лотереянын ТҮНӨЛДӨРИ

Беш-беш муң рубль түнүгү чээбин ойнаашкынар:

1. I-ЛЖ № 689930	11. I-ЛЖ № 701594
2. I-ЛЖ № 570025	12. I-ЛЖ № 665379
3. I-ЛЖ № 618224	13. I-ЛЖ № 555211
4. I-ЛЖ № 749257	14. I-ЛЖ № 510281
5. I-ЛЖ № 704246	15. I-ЛЖ № 506158
6. I-ЛЖ № 527582	16. I-ЛЖ № 521306
7. I-ЛЖ № 496980	17. I-ЛЖ № 716887
8. I-ЛЖ № 510183	18. I-ЛЖ № 573450
9. I-ЛЖ № 573902	19. I-ЛЖ № 492582
10. I-ЛЖ № 598645	20. I-ЛЖ № 631826

Ойнап алган номерлерин ээлери 5 муң рубль акша шаңналын камгалалдылаан «АСКО-ТЫВА» компаниязындаан күзөп ал болур. Адрес: Ленин кудумчузу, 11, 2-ги каат, «АСКО-ТЫВА», телефон № 3-54-54.

«ТУВАСНАБСЕРВИС» АКЦИОНЕР НИИТИЛЕЛ

Дараазында автомашиналарын садып аларын сумел тур:

- ГАЗ-31029 («Волга») — хевиринден хамаарыштыр 14,2-ден 24 млн. рубль чедир өртөктөгү;
- ГАЗ-3307 (шынагылгорттуг) — 8,9 млн. руб.
- УАЗ-31512 (469) — хевиринден хамаарыштыр 12,9-тан 18,0 млн. рубль чедир;
- УАЗ-2206 (микровавтобус) — 14,6 млн. руб.
- УАЗ-3303 (452 борттуг) — 9,2 млн. руб.
- УАЗ-3962 (санитар) — 14,1 млн. руб.
- КАМАЗ-5310 (тыгач) — 22,5 млн. руб.

Орток ашаныларын кылып турар заводтарындаан демир-орук транспортту-биле Минусинск станцияга чедирер. Бугурулгелери хевирлекчилерге чингелдеер кылып системалыг боол турар.

Ол ышкыш ГАЗ болгаш УАЗ автомашиналарга артык кезектерин болгаш аккумуляторларын;

- автомобиль шилдерин, оок иштинде;
- триплекстин азы стальнойн;
- ГАЗ-31029-түн детермаалдыг (хүрөн өнүгү) шилди;
- светотехниктин шилдерин (ГАЗ-31029, ВАЗ-2101, ВАЗ-2109, Москвич-2141-ге мурунку шилдерин) садып аларын база сумел тур.

Бистин бугурулгелер тапмаларын, штампаларын болгаш блянка продукциянын кылып турар.

Төлөөн хевир кылдыг-даа боол болур.

АДРЕСИ: Кызыл, Красноармейская кудумчузу, 76, телефон — 3-81-23, факс: 3-70-25 (дун-хүн чок ажылдаар).

«КВАНТ» МАГАЗИНГЕ КЕЛИНЕР

Магазин япон аудио болгаш видеотехниканы садып турар:

- «Фунай» телевизорлар, экраны 51 см;
- «Фунай» дээр видеомагнитофоннар;
- «Шабель» дээр ийи касеталыг аудиомагнитофоннар;
- калькуляторлар — «Ситизен», «Аврора»;
- бижишселди видеокассеталар;
- хеп чучу «Сибирь» машиналар;
- 2x5 м. хемчээлди чартык дүк хевисте;
- эр боргаш херэжкен кижилерге костюмнар;
- эр болгаш херэжкен кижилерге хол шапталар.

АДРЕСИ: Чулчум кудумчузу, № 25 болгаш Комсомольская кудумчузу, № 21.

АНЧЫЛАРЫНЫН БОЛГаш МАЛЧЫННАРЫНЫН КИЧЭЭНГЕЙНИ

Кызыл хоорайнын түр рингоочун заводчээрине «Охотник» («Анчы») магазинне Туланын боо заводтун кылып үндүргени ийи-бүрү хевирин болгаш хемчээлдин аныгы бооларын киргенин дыннадыл тур. Эки боо өзгөчө кижэ бугурунне тергин белек болур. Аныгы боолары сөөлү үсө ховартаан бараан болур, ынангаш садылга кирген хөй эвес санныг бооларын шилди, садып аларынче далажынар!

14.00 «Пиф болгаш Геркулес». Мультфильм. 14.10 «Нустонун» командазынын сууг алаанга ани-чоругу». 15.00 Медээлер. 15.15 Кышкы XVII Олимпий оюннары. Хоккей. 17.15 Мультфильм-хевирин баштайгы көргүзүү: «Феликс липсепей», «Буктар хайган эздугүг ачылар». 18.05 Эфирде музыка. 19.00 Медээлер. 19.20 Дорт өфирге диалог. 20.00 Уруглар программаларыннын анонугу. 20.15 Телекранга бир-ле дугаар. «Лей Икстинг чарлышкыны». Уран-чечен фильм. 22.00 Улуг-хүн. 22.45 Кышкы XVII Олимпий оюннары. Хоккей. 01.45 Олимпиадын хун демделди. 02.05—02.50 Фестивалдар чыскаалы. Делегей фестивалы Берлинде.

ИНИГИ ПРОГРАММА «РОССИЯ» канал

9.00 Медээлер. 9.20 Автомиг. 9.25 «Чемпионнара эртенги беч». 9.55 Аты-баты... 10.25 Бичи салдыс. 10.55 «Кик-боксинг». «Соник» — супер-чараа-чечен». 11.25 «Каджышыл». 11.55 Кирас Майейка. «Биче Европада репортажтар». 12.25 «НА-ВАН» дээр оюннары. 13.25 Тараачыннар айтыры. 13.45 «Кезип болбас...» 14.00 «Хоорайгыжгаш». Хеглуг программа. 14.30 Диснейин хуулаазынынары. «Түфи болгаш оок номандазы», «Кара плаш». 15.25 Олимпийк курьер. 15.55 Кышкы XVII Олимпий оюннарында. 17.40 «Сигнал экземплар». 17.50 Хуннуң-не байырлар. 18.00 Медээлер. 18.20 Кышкы XVII Олимпий оюннарында. 19.30 Эскелерге дөмейлешес кижэ. 20.20 Сиби-эс кинотеатр. «Бир-ле каргы чүве бар-дыр». Уран-чечен фильм. 21.45 Репортер. 22.05 Кюшоада. 22.55 Кышкы XVII Олимпий оюннарында. 00.00 Медээлер. 00.20 Сылдыстар чугалагы турлар. 00.30—01.15 Улуг хемчээлдиг музыка. «Декарттын кезжээлери». 1-ги дамчыдыла.

«ВРЕМЯ-ИНВЕСТ» КОМПАНИЯ

юридиктг талалардан болгаш тус-тус кижилерден акша-хөрөнгенин хулээп ал турар. «ВРЕМЯ-ИНВЕСТ» компания чылда-ла 300 хуу чедир немелдени магадылап берип турар. ЭПТИГ болгаш АЖЫКТЫГ-ДАА! БИСТИН АДРЕЗИВИС: Кызыл хоорай, Красноармейская 170-63, телефон № 2-48-24.

ВАЗ АВТОМОБИЛЬДИН ЭЭЛЕРИНИН КИЧЭЭНГЕЙНИ!

«ТЫВА-ЛАДА» АКЦИОНЕР НИИТИЛЕЛ дараазында немелде ажылдарын кылып турар: — ажылдаттынын үнген газтарда СО-нун хемчээлин хынаары; — дугулар балансыровкаалары; — бүгү марканы АКБ-зинге зарядка; — фрикцилдиг дискларын дугулары; — шимчекчинин байдалын тодаларды; — автодугуйну шывары (шинтер чагыкчынын болур).

«ТЫВА-ЛАДА» АКЦИОНЕР НИИТИЛЕЛ

1994 чылдын I кварталында бүгү марканы ВАЗ автомобильдерин алыр болгаш ындыг автомашиналарын хуу кижилерге болгаш - организацияларга садарынын чагыларын хулээп ал турар. Чагыт талазы-биле «Тыва-Лада» акционер ниитилелдин бухгалтериязынга келир: АДРЕЗИ: Кызыл, Магистральная кудумчузу, 15, телефон № 3-73-89, субботадан болгаш воскресеньеден аныгда — 8-тен 17.00 шакка чедир.

«СИБИРЬАГРО САДЫГДА»

эч чик дээр өртөк-биле чигир садып турар. Телефоннар №№ 2-48-24 болгаш 3-14-08.

ТЫВА КҮРҮНЕ ФИЛАРМОНИЯЗЫ

Февраль 27-де Эгелээри 16.00 шакта.

КЛАССИКТИГ МУЗЫКА КОНЦЕРТИ

болурун чарлап тур. Программага киржирлер болза: Тыва Республиканын Культура яамызынын күрүненин симфоникти оркестри, Тыванын күрүне филармониязынын ыраажылары, В. Көк-оол аттыг хөгжүм-шин театрнын балет артистери, Кызылдын уран чуул училищезинин башкылары, күрүненин «Саян» ансамблинин балет бөлү болгаш оркестри. Долгаар телефон № 3-68-71.

БҮГҮ-РОССИЯНЫН КӨРБЕСТЕР НИИТИЛЕЛИНИН

Кызылда өөредилге-бугурулге чери дараазында чуулдерин садып, сайгырып турар: Матрацтар, хөвөнниг чоорганнар, теве дүгү чоорганнар, орун-дежек херекселери, ажылчын холкаптары, тускый хептер: костюмнер, халаттар, хөвөнниг хөрөктөштер.

Төлөөрини шилдинди азы тууда-даа кылып болур. Ол ышкыш ук барааннарны орнап-даа болур бис. Мөөнү-биле садып алыкчыларга 10 хуу чингелдени бээр. АДРЕСИ: Кызыл хоорай, Складская, 5, телефон № 2-11-04.

Хоорайнын дал ортузунда хуужуктан болгаш чаагайжыды кылган 2 өрээлдиг квартираны садып тур мен.

Телефон № 6.15-99.

Тыва Республиканын Эт-хөрөңг башкарынын күрүне комитеди «Тыва агаар оруу» акционер ниитилелдин акша аукционунга киргени 328 санныг акцияларын садарын соксадып турар.

МАРТ 1-ДЕН ЭГЕЛЭЭР

Кызылдын педагогика институтунга дээди өөредилге черлеринге кирер күзөлдилерге төлөөрлүг курстарга өөредилге бо чылдын март 1-де эгелээр. Өөренимин хөлөзини бир айда — 40.000 рубль. Билдинмес айтыргылары 2.50-54 дугаарлыг телефондан тодаларып ал болур.

ДООЗУКЧУЛАРЫНЫН КИЧЭЭНГЕЙНИ!

Кызылдын педагогика училищезинин дыннадыры болза, 1994 чылдын марттын 26-да, 14.00 шакта училищенин бүгү доозукчуларыннын учуражышыккы болур. Ол ышкыш 1994 чылдын апрельдин 7-де бүгү студентилерин төрелдеринин хуралы болурун дыннадып тур.

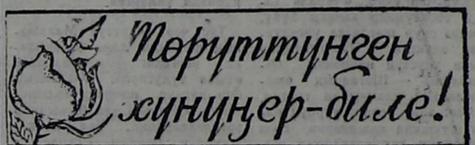
УЧИЛИЩЕНИН ДИРЕКЦИЯЗЫ.

РОЯЛЬ СПИРТТИ САДЫП ТҮР БИС

1 ЛИТРИН ЭРТЭЭ 7500 РУБЛЬ РОЯЛЬ СПИРТТИ 200 МҮНДАН ЭВЭЭН ЭВЕС РҮБҮЛ ТҮНГЕ САДЫП САЙГАРЫП ТУРАТ БИС. Долгаар телефон № 3-55-08.

«Шынның» номчукчуларынга

Күрүне секретарын, Тыва Республиканын Чазак Баштыкынын ораалчыларын, Тыва Республиканын сайттарыны томуларын-биле чөпшээрел бээр дугайында Тыва Республиканын Дээди Хуралдын (парламентизини) доктаалы «Шын» солунга бо чылдын февраль 19-та парлаан. Ызда Тыва Республиканын Кадык камгалал, Эк болгаш техниктиг хандарылга сайды Б. К. Кудеректи Б. К. Кузугет кылдыо шын эвес бижээн болган. Частыргынын үнген чылдаганын хынап көөрүвүскө, Дээди Хуралдын редакцияга берген доктаалында сайттыг фамилиязын шын эвес бижээни илерээр.

Эргим хундугул ортун акым Бак-оол Салчаквич Тойбухаа, 50 харлаанын-биле байыр чедирип олур бис. Кара чажыдан ажыл-ишке кызымак, топтуг, бугуштуг ажы-чагынга чоргаарлашып чорур бис. Мээ акым эштери-биле калы куудун муноп алгаш, малгаш бастырып ажылдап турганын чаш шаамдан бээр сактыр мен.

Мээ акым Эстонияга кызыгаар шеринге албан эрттирген. Оок соонда улаштыр өөргенеш, амгы үеге чедир районун малын эмнеп ажалдап чорур. Ол, бодунун берге ажыланган аныгда аныктыган тура-ла, «Күш-ажылдыг хоочуну» болган. Ам ол ады уругунун ады болгаш мезин солчу чорур. Бодунда база мал-маганын тудуп чорур. Ол кайжа-хоразын бодунун «хулу-биле кылып алган. Улуг оолдарын өгелен алган. Оолдары шуптузу инек саар. Ол бүгү шуптузу кырган ала-незиниң салгалы-дыр. Бичангаш акымга кадык-шылды, бүгү-ле чүүлге экин күзөлдүс.

Акым мени аартыктавайып, чүкчөт чорган. Ажыл-ишке эрес бол деп чагыры чордан. Бичангаштын акым сени хундүлээр мен. Ынак болгаш ырым сенээ сөнөп тур мен. Аван дөзөн аажы-чанч оожум, топтуг. Алыс чурттуң Алак, Көп-Сөөк. Ашыаалдан ойнап ескен төрөн черин. Ажыл-ишин болганынга чоргаараар бис.

Хеймер думан өг-бүлөңден

Бистин аман ачавыс Алыша Агбааевич Ховалыг бо чылдын февраль 23-те 70 харлаа. Ачавыс хоочун балкы. Тыванын булдунарында таже-чеже доостуруп каан өөреникчилери бар, оларнын арзында кандыг специалистерни чок ээр, база ол ышкыш бисти, уругларын база балкылап, өөредип чораян. Ол пенсияда-даа болза ам-даа ажыл-ишин, кижээ.

Бисти бүт кырынга тургузуп, эртем-билетке чедирип каанынга өөрүп четтиргенинши илередип тур бис. Чүдө ачавыс эвес, аваныштын ачы-дузаны ажак улуг дегинче. Бичангаш ынак ачавыска аас-кежикти, каг деп кадыкшылды, улуг-улуг чедирини күзөлдүс. Ачавыс Чөөн-Хемчик кожуунун Чыраа-Бажы суурда чурттап чорур.

Уруглары Нина, Зоя, Сама, Рита, Наде, Волода; Роман, Урана, Сета, Эртине, Рудик, Луиза, Римма; кузөөлери — Мнаырчыкы, Орлан, Тола, Эрес, келиннери — Наталья, Айлап, Белекма, уругларынын уруглары, шупту 90 кижэ.

Бистин хундугул, ынак ачавыс Кан-оол Хертекович Чош-кактин февраль 22-де төртүттүгөн хунун таварыштыр ийги байыр чедирбишкан, каг деп кадыкшылды, амыдырал-чурталгазынга аас-кежикти, узун азын ынчаларын күзөп түр бис. Ол конугу ак сеткилди, чононга нундулгелди.

Ол, Бай-Талга районун Шуйга школа директорунга ажылдап келген, кылган ажы-ижинге бердинген, кайгамчык кызымак, ажыл-ишин, ажылында ак сеткилдиг ажылдап чорур. Хөй уругларын азырап өстүрүп, амыдыралдыг ак оруунче кирип, эртем-билетке чедирип чорурунга өөрүп четтиргенинши илередип түр бис.

Уруглары: Москва өөренип турар Аян, Новосибирскиде уруу Долбана, Кызылда уруглары Борбанай, Роза, Ким, Аас, Эрес.

Бистин думавыс, угбавыс Кертине Сарыгларовна ХЕВЕК февраль 23-те 50 харлаар. Ол Барын-Хемчик кожуунун Барлык ортумак школанын директорлар, совхозтун партия организациянын удуртуп турган болгаш амгы үеге школада башкылап ажылдап чорур. Юбилейин таварыштыр аас-кежикти, кадыкшылды, чаа-чаа чедирини күзөлдүс.

Тээлиде акымы, чаа-авазы Сарыгларлар. Думалары — Света, Радик, Рита, Эрес, Мэрген, Ира, Саида, Демир-оол, Майя, Менги.

«Шын» солуну дамчыштыр

Тыва Республиканын Дээди докия Георгиевич келээ Хуралында, Чазадан, Кө-дээ ажылдагы болгаш Социал камгалал яамыларында Мээ ажы-шүжүмүнү үлө-мээ кадайын Е. Г. Иванованы онукшударында чедирген дузанында хандыр мөгөйип четтиргенинши илередип түр мен. Ол дуза база айтканын яамаларын солунга парлаан кажыдылдары Ев-Соян Соянович СОНАМ.

Чедей Баткар, уруглары, төрелери.

Бистин ачавыс, улуг өбө-вис Чоолу Намдалович Баткарнын мөчээни-биле хол-баштыр бистин ажы-шүжүмүнү үлөжип, сөөлүгү орукче үдээринге улуг дуза-дегтим-чени көргүсөн Тес-Хем кожуунун чагырганынга, ал-бан, организацияларынга, ко-жуунун сумулар чагыргала-рынга, «Чодураа» совхозтун дирекциязынга, бүгү дөргүл-төрөлөгө, куздарыныска четтиргенинши илередип мө-гейливис.

ФЕДЕРАЛДЫГ ПОЧТА ХАРЫЛЗААЗЫНЫН ЭРГЕЛЕЛИ

дараазында чуулдерин садып, сайгырып турар: — бүгү хевирин «УАЗ» автомобильдери; — «УАЗ» автомашинага магадылап артык кезектери; — Г-53 Г-66-нын ПАЗ «Волганын» шимчекчилерин; — чымчак сайдалар; — 5 чүүл аттыг торгу пестер; — КVP-га, Көрөгө кылган ТНП.

Айтырар адрес: Кызыл хоорай, Кочетов кудумчузу, 53, телефон № 2-14-73 болгаш 3-47-71.

Мөңгүн-Тайга кожуунун араг болгаш тараачын ажыл-агыйлар каттыжышыккы «Өлек» араг ажыл-агыйнын даргазы, хоочун спортух

Полион Салчаквич ДАДАНЫН хевиртен мөчээни дыннадышканы, оок өг-бүлөңинге, чок кижилеринге болгаш төрелдеринге, калы ажалдап чораян эш-өөрүн ханы кажыдылдары илергейден тур.

АГАР САНЫ: «Тыва сонбак» № 363505.

Чарлалдар Бюрозу

«МАРАФОН-94» ЧАЛАП ТУР

Каа-Хем районда Дерзиг-Аксы дузалал школазынын коллективни өскүс арткан болгаш ада-незини хайгааралыгдан үнген уругларга буяннын ачы-дуза көргүзөр сорулга-биле массалыг информация чепсектерин дамчыштыр «Марафон-94»-тү эрттирер деп шиптирээр.

Бо школа часкаан арткан чаш кижилерни кижизидер, өөредир, ажылга тургузар бистин республикада кара чангыс школа болуп турар. Сөөлү чылдарнын экономикаг бергедээшкннери бистин өөреникчилеринин санын чыл сананда-ла улам көвүдөдип турар. Бичангаш өскүстеринин салым-чолунга эриг баарлыг болур чорукту негеп турар. Чогум-на ам оларга улуг улустун талазында моральдыг, материалдыг деткимче кончуг херек. Бо бүгүн өөренип көргөш, бис бо школанын башкылары, кижизидикчилери өскүстерге буяннын ачы-дуза көргүзери-биле Тыванын чононга кыйгырыг үндүрдүс. Марафон бо чылдын февраль 21-ден 26-га чедир массалы